

<i>Κωδικός (οί) αναγνώρισης</i>	A.E. 13/14
<i>Τίτλος</i>	ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ
<i>Χρονολογία (ες)</i>	1885-1940 (1986 σε φωταντίγραφο)
<i>Επίπεδο περιγραφής</i>	Αρχείο
<i>Μέγεθος και υπόστρωμα της ενότητας περιγραφής (Ποσότητα, όγκος ή διαστάσεις)</i>	5 αρχειακά κουτιά
<i>Όνομα παραγωγού (ών)</i>	Χρήστος Χρηστοβασίλης (c. 1892 - 1937)
<i>Διοικητική ιστορία / Βιογραφικό σημείωμα</i>	<p>Ως πιο πιθανή χρονολογία γέννησης του Χρήστου Χρηστοβασίλη εικάζεται το έτος 1862 (20.7.1862), ενώ ως πιθανές παραδίδονται και οι χρονολογίες 1855 και 1861. Ο πατέρας του, Αναστάσης Βασιλείου, καταγόταν από την οικογένεια των Ζιουλάτων και η μητέρα του, Κατερίνα Οικονόμου, από το χωριό Ραβεννή Φιλιατών. Η οικογένεια ζούσε στο μικρό χωριό Σουλόπουλο ή Σούλι Χρηστοβασίλη του νομού Ιωαννίνων, το οποίο ανήκε στον πατέρα του, που ασχολείτο με τα κτήματα, την κτηνοτροφία και την εκμίσθωση γης. Διδάχθηκε τα πρώτα του γράμματα από τον ιερέα του χωριού του, για να συνεχίσει στο αλληλοδιδασκτικό σχολείο της Ζίτσας, κατόπιν στην Κρετσούνιστα, και να ολοκληρώσει το Σχολαρχείο στην Ξάνθη, όπου διέμενε ο θείος του, Σπυράκης Βασιλείου. Το Γυμνάσιο συνέχισε στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, την πόλη όπου ζούσε η σύζυγος του θείου του, Σπυράκη Βασιλείου. Από το 1875 όμηρος των τουρκικών αρχών, ολοκλήρωσε την δευτεροβάθμια εκπαίδευσή του στο αυτοκρατορικό Λύκειο της Κωνσταντινούπολης. Το πρώτο του ποίημα δημοσίευσε στα δεκαπέντε του χρόνια, με τον τίτλο «Ελεγείον», στο περιοδικό <i>Κλειώ</i> της Κωνσταντινούπολης, το 1877, ενώ το επόμενο έτος, δραπέτευσε από την Πόλη για να συμμετάσχει στη μάχη του Λυκουρσίου, όπου ηττήθηκαν οι έλληνες και ο Χρηστοβασίλης σώθηκε εντασσόμενος ενδεχομένως σε κάποιο κλέφτικο σώμα. Στην συνέχεια εργάστηκε ως γραμματέας (1881-1885) στα κτήματα του Χρηστάκη Ζωγράφου, στη Θεσσαλία, όπου και ο θείος του Σπυράκης Βασιλείου υπηρετούσε τότε ως γενικός επιστάτης. Το 1882 τέλεσε τον πρώτο του γάμο με την Σωσάννα Παπασταύρου. Απέκτησαν τρία παιδιά, εκ των οποίων τα δύο πέθαναν το 1889, ενώ τον επόμενο χρόνο αποδήμησε και η ίδια η σύζυγός του. Το 1896 παντρεύτηκε την Αλεξάνδρα Γιώτη στο Καρπενήσι, με την οποία απέκτησαν επτά παιδιά. Δύο γιοι τους χάθηκαν πρόωρα, ενώ και τρίτος, ο αγαπημένος του Χρηστοβασίλη, πέθανε φοιτητής, το 1925. Από το 1885 ο Χρηστοβασίλης εγκαταστάθηκε στην Αθήνα εργαζόμενος ως συντάκτης και δημοσιογράφος</p>

σε εφημερίδες, περιοδικά και ημερολόγια. Ανάμεσά τους και η *Εφημερίς*, το *Μουσείον*, η *Νέα Εστία*, τα *Παναθήναια*, το *Ημερολόγιον των Κυριών*, το *Αττικόν Ημερολόγιον*, η *Κυψέλη*, η *Εστία*, η *Εθνική Αγωγή* και η *Ακρόπολις*, για την οποία και πραγματοποίησε αποστολές στην Μακεδονία, την Κωνσταντινούπολη, τη Βουλγαρία, τη Μόσχα και την Παλαιστίνη. Δημοσίευε επίσης λαογραφικά άρθρα, όπως αυτά για την Ηπειρο, στην επιθεώρηση *Εβδομάδα*. Το 1889 διακρίθηκε στον διαγωνισμό διηγήματος της *Ακροπόλεως* με το διήγημα «Η καλείτερη αρχιχρονιά που επέρασα στη ζωή μου». Από το ίδιο έτος χρημάτισε διευθυντής της Εθνικής Εταιρείας Ελληνισμός, εκδίδοντας το περιοδικό *Ελληνισμός*, και αρθρογραφώντας επώνυμα ή με το ψευδώνυμο Ζευσ Δωδωναίος, ως το 1909, οπότε και αποχώρησε. Διέμεινε τότε για έναν χρόνο στην Σμύρνη, στον θείο του Σπυράκη Βασιλείου, στην συνέχεια επισκέφθηκε την Πόλη και την Αθήνα, και τέλος εγκαταστάθηκε στα Ιωάννινα το 1913 και συμμετείχε στους εθνικούς αγώνες του τόπου του: τον Βορειοηπειρωτικό του 1914, την απόδοση των 16 χωριών της επαρχίας Φιλιατών από τους Τουρκαλβανούς, και των 79 εθνικών κτημάτων της Ηπείρου από τον Αλή πασά. Έδωσε μάχη εναντίον της βενιζελικής παράταξης, εξορίστηκε το 1917 για εννέα μήνες στην Νάξο, και εξελέγη βουλευτής του Λαϊκού Κόμματος (το 1926 και το 1933). Αγωνίστηκε με κάθε τρόπο για το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα. Παράλληλα από το 1923 ως και το 1937 εξέδιδε την εφημερίδα *Ελευθερία* δύο φορές την εβδομάδα με μικρές διακοπές, ενώ το 1936 εξέδωσε και το περιοδικό *Ηπειρωτικά Φύλλα*. Ένθετος δημοτικιστής, δημοσίευσε συλλογές διηγημάτων, ιστορικά διηγήματα, θεατρικά έργα, ποιήματα, ιστορικές και λαογραφικές μελέτες, άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες. Στην καθαρεύουσα συνέγραψε μόνο το έργο *Εθνικά Αίσματα* και δημοσιεύσεις ιστορικού χαρακτήρα. Συνέταξε ακόμη γλωσσάρια, γραμματική της δημοτικής γλώσσας και μετέφρασε έργα του Βιργιλίου (αποσπάσματα από τα *Βουκολικά*), του Θεοκρίτου, του Οβιδίου και τα *Ρουμπαγιάτ* του Ομάρ Καγιάμ (Umar Kayam). Έργα του μεταφράστηκαν στα ιταλικά και τα γερμανικά. Βραβεύθηκε για το λογοτεχνικό του έργο από το Υπουργείο Παιδείας και για τον πατριωτικό του αγώνα με τον χρυσό Σταυρό του Σωτήρα. Πέθανε στην Αθήνα στις 21.2.1937.

Συλλογές διηγημάτων:

Διηγήματα της στάνης (1898), *Διηγήματα της ξενιτειάς* (1899), *Διηγήματα θεσσαλικά* (1900), *Διηγήματα του βουνού και του κάμπου* (1902), *Διηγήματα. Από τα χρόνια της σκλαβιάς* (1927), *Διηγήματα του Μικρού Σκολειού (Απομνημονεύματα της μαθητικής μου ζωής)* (1934), *Ηρωϊκές ιστορίες του σπιτιού μου* (ανέκδοτη).

	<p>Ιστορικά διηγήματα: <i>Ο Κατσαντώνης</i> (1904), <i>Σουλιώτες και Λιάπηδες</i> (1905), <i>ο καπετάν Καλόγηρος</i> (1905).</p> <p>Θεατρικά: <i>Ο ερωτόληπτος υποδηματοποιός</i> (πεζό, 1893), <i>Αγώνες του Σουλίου – Για την πατρίδα</i> (έμμετρο δράμα, 1900), <i>Διά την τιμή</i> (τραγωδία, έμμετρο 1904). Ανέκδοτα έμμετρα δράματα: <i>Ο Χριστός και ο Μωχαμέτης (Παιδομάζωμα)</i>, <i>Αντίοχος και Στρατονίκη</i>, <i>Καταστροφή του Γαρδικιού και Κυρά Φροσύνη</i>.</p> <p>Ποιήματα που εκδόθηκαν αυτοτελώς: <i>Στ' αδέρφια μας</i> (1881), <i>Η αγάπη</i> (1897), <i>Ο μαρμαρωμένος βασιλιάς</i> (1901), <i>Οι δύο Κωνσταντίνοι</i> (1917), <i>Ο Μάρκο Μπότσαρης</i> (1923), <i>Η όμορφη νύφη</i> (1931), <i>Οι θερίστρες</i> (1933). Ανέκδοτη ποιητική συλλογή: <i>Ωρες</i>.</p> <p>Ιστορικά – λαογραφικά <i>Εθνικά Άισματα 1453-1821</i> (²1902). <i>Η δύναμις του ελληνισμού εν Ηπείρω και τα δίκαια αυτού</i> (1902), <i>Ηπειρος και Αλβανία</i> (1904), <i>Η Ηπειρος γεωγραφικός και εθνολογικός από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα</i> (1905) <i>Ηπειρωτικά παραμύθια</i> (1906), <i>Το ιστορικό της αρπαγής των 16 χωρίων της επαρχίας Φιλιατών</i> (1914), <i>Η Ιμπλιακοποίηση των 79 χωρίων της Ηπείρου και οι αγώνες των κατοίκων των προς ανάκτησιν αυτών επί τε Τουρκοκρατίας και Ελληνικοκρατίας</i> (1915). Ανέκδοτες παραμένουν οι μεταφράσεις και τα γλωσσάρια.</p> <p>[Πηγή: Μιχάλης Μερακλής και Χριστίνα Λύσσαρη, «Χρηστοβασίλης, Χρήστος», στο <i>Λεξικό Νεοελληνικής Λογοτεχνίας</i>, Πατάκης: Δροσιά Κατσίδα, <i>Ο βίος και το έργο του Χρηστοβασίλη. Γραμματολογική και αρχεακή μελέτη</i>, Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, 2007· Άννα Χρυσογέλου – Κατού, «Χρήστος Χρηστοβασίλης», στο <i>Η παλαιότερη πεζογραφία μας</i>, τόμ. Η', Σοκόλης, 1997, σ. 286-301.]</p>
<p>Ιστορικό της ενότητας περιγραφής</p>	<p>Το συγκεκριμένο τμήμα του αρχείου του Χ. Χρηστοβασίλη κληρονόμησε η κόρη του από τον πρώτο γάμο, Κατερίνα (Τιτίνα) Μπακοπούλου. Το αρχείο φυλάχθηκε στο σπίτι της στο Ψυχικό, όπου έζησε ο Χρηστοβασίλης από τον Ιούλιο του 1936 ως τον θάνατό του, τον Φεβρουάριο του 1937. Οι κληρονόμοι Αλέξανδρος και Ντόρα Μπακοπούλου διατήρησαν το αρχείο στους φακέλους όπου το είχε τοποθετήσει η μητέρα τους. Από τα κενά που υπάρχουν στην αρίθμησή τους εικάζεται ότι κάποιοι έχουν χαθεί, ενώ κάποιοι άλλοι, οι οποίοι βρίσκονταν στην κατοχή του Δ. Στεργιόπουλου, δωρίθηκαν στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Το αρχείο πριν από την δωρεά του στο ΕΛΙΑ – ΜΙΕΤ ταξινομήθηκε και έλαβε την</p>

	<p>παρούσα μορφή του από την Δροσιά Κατσίδα.</p> <p>[Πηγή: Δροσιά Κατσίδα, <i>Ο βίος και το έργο του Χρηστοβασίλη. Γραμματολογική και αρχαιολογική μελέτη</i>, Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, 2007, σ. 8.]</p>
<i>Διαδικασία πρόσκτησης</i>	Δωρεά των εγγονών του Χ. Χρηστοβασίλη, Αλεξάνδρου και Ντόρας Μπακοπούλου, στις 11 Ιουλίου 2014.
<i>Παρουσίαση περιεχομένου</i>	<p>Στο αρχείο περιλαμβάνονται χειρόγραφα και δακτυλόγραφα διηγήματα, ποιήματα, θεατρικά έργα, παραμύθια, λαογραφικά κείμενα, διαλέξεις, μεταφράσεις λογοτεχνικών έργων, γλωσσάρια, δημοσιεύματα του Χ. Χρηστοβασίλη, δημοσιεύματα για τον ίδιο, το έργο του και τον θάνατό του, έγγραφα, διπλώματα, συμφωνητικά, αιτήσεις, αλληλογραφία, ποικίλα σχετικά με την έκδοση των έργων του, πολιτικά έγγραφα, και κατάλογοι των έργων του.</p> <p>[Βλέπε επισυναπτόμενη αναλυτική περιγραφή]</p>
<i>Επιλογές, εκκαθαρίσεις και τελική διατήρηση</i>	Δεν έγιναν εκκαθαρίσεις
<i>Προσθήκες υλικού</i>	Δεν αναμένονται προσθήκες
<i>Σύστημα ταξινόμησης</i>	Ειδολογική, θεματική. Διατηρήθηκε η ταξινόμηση της Δ. Κατσίδα.
<i>Όροι πρόσβασης</i>	Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην πρόσβαση.
<i>Όροι αναπαραγωγής</i>	
<i>Γλώσσα / γραφή των τεκμηρίων</i>	Ελληνική, ιταλική, γαλλική, αγγλική, ισπανική και αραβική
<i>Φυσικά χαρακτηριστικά και τεχνικές προϋποθέσεις</i>	
<i>Εργαλεία έρευνας</i>	
<i>Εντοπισμός πρωτοτύπων</i>	
<i>Εντοπισμός αντιγράφων</i>	
<i>Συμπληρωματικές πηγές / σχετικές ενότητες περιγραφής</i>	<p>Σημαντικό τμήμα του αρχείου φυλάσσεται αταξινομήτο στο σπίτι του Χ. Χρηστοβασίλη, στο οποίο έζησε, διατηρώντας και τα κατάλοιπά του, η κόρη του, Ανθούλα Χρηστοβασίλη – Κατσίδα.</p> <p>Άλλο τμήμα του αρχείου απόκειται στην Ζωσιμαία Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων, παρακαταθήκη του Χρήστου Σούλη, στενού φίλου του Χρηστοβασίλη.</p> <p>Χειρόγραφα διηγημάτων και ποιημάτων, καθώς και επιστολές του Χ. Χρηστοβασίλη προς τον Δημήτριο Καμπούρογλου περιλαμβάνονται στο αρχείο Δημητρίου Καμπούρογλου στην Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος (ΙΕΕΕ).</p> <p>Κάποιοι φάκελοι, αποσπασμένοι από το αρχείο της Τίνας Μπακοπούλου, κατατέθηκαν το 2001 στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος με τον τίτλο: «Το κατοχής της Κατερίνας Μπακοπούλου λεηλατημένον αρχείο του Χρ. Χρηστοβασίλη».</p>

	[Πηγή: Δροσιά Κατσίδα, <i>Ο βίος και το έργο του Χρηστοβασίλη. Γραμματολογική και αρχειακή μελέτη</i> , Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, 2007, σ. 8-9.]
<i>Δημοσιεύσεις / Βιβλιογραφία</i>	Δροσιά Κατσίδα, <i>Ο βίος και το έργο του Χρήστου Χρηστοβασίλη. Γραμματολογική και αρχειακή μελέτη</i> . Διδακτορική διατριβή, Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα 2007.
<i>Παρατηρήσεις</i>	
<i>Παρατηρήσεις και όνομα του / της αρχειονόμου</i>	Ελένη Ράμφου
<i>Κανόνες ή πρότυπα περιγραφής</i>	ΔΙΠΑΠ (Γ) 2 ^η έκδοση
<i>Χρονολογία (εξ) περιγραφής</i>	Φεβρουάριος 2015
<i>Θέματα</i>	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / ΗΠΕΙΡΟΣ / ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ / ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ / ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΘΕΑΤΡΟ / ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ / ΙΩΑΝΝΙΝΑ / ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ / ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ / ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΛΑΤΙΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ / ΓΛΩΣΣΑΡΙΑ

Αρχείο Χρήστου Χρηστοβασίλη

Φάκελος 1-2

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

1.1

Διηγήματα της Στάνης, Διηγήματα της Ξενιτειάς, Διηγήματα Θεσσαλικά, Διηγήματα του Βουνού και του Κάμπου, Διήγημα από τα χρόνια της σκλαβιάς, Διηγήματα του Μικρού Σκολειού

- Διηγήματα της στάνης (απόκομμα δημοσιεύματος περιοδικού και φωτοαντίγραφα δημοσιευμάτων).

1. Η καλλίτερή μου Αρχιχρονιά, 2. Ο Κουτσογιάννης στα Γιάννινα, 3. Αν είν' από Θεού.

- Διηγήματα της ξενιτειάς (δφα, απόκομμα δημοσιεύματος εφημερίδας και φωτοαντίγραφα δημοσιεύματος, 1932).

1. Η ανίκητη ελπίδα, 2. Τα Χριστούγεννα της γριάς, 3. Το όνειρο του ξενητεμένου, 4. Το όνειρο του ξενητεμένου.

- Διηγήματα Θεσσαλικά (χφο).

1. Ο Χ. Χρηστοβασίλης ως νομάρχης στη Θεσσαλία[;]

- Διηγήματα του βουνού και του κάμπου (χφα).

1. Η πομπεμένη, 2. Ο απόστρατος.

- Διήγημα από τα χρόνια της σκλαβιάς (απόκομμα δημοσιεύματος περιοδικού, 1927).

1. Η Λειλά.

- Διηγήματα του Μικρού Σκολειού (χφα, φωτοαντίγραφα χφων, απόκομμα δημοσιεύματος περιοδικού και φωτοαντίγραφο αποκόμματος περιοδικού, 1920).

1. Πρόλογος, 2. Προεόρτια του Μικρού Σκολειού, 3. Για πρώτη φορά στο σκολειό, 4. Για πρώτη φορά στο σκολειό, 5. Ανάθεμα τα γράμματα, 6. Το φίλημα της Μούσας, 7. Η Καθαροδευτέρα, 8. Πώς δεν έγινα αναγνώστης, 9. Πώς δεν έγινα αναγνώστης, 10. Γραμματικής καταδίκη, 11.

Γραμματικής εκδίκηση, 12. Στο αλληλοδιδασχτικό, 13. Εθνική αποκάλυψη, 14. Πώς έμαθα γράμματα, 15. Η γλώσσα του Θεού.

1.2

Διηγήματα του σπιτιού μου, Διηγήματα ηρωικά του σπιτιού μου

- Διηγήματα του σπιτιού μου (αποκόμματα δημοσιευμάτων, 1937).

1. Τα τάμματα, 2. Κι όποιον εύρη ο Χάρος.

- Ιστορία των δύο Σουλιών του Καλαμά και των οικιστών τους Ζουλαταίων (χφο).

1. Η Εθνικοθρησκευτική κατάσταση της Επαρχίας Κουρέντων, 2. Ο Άγιος Κοσμάς και το ηρωικό Σούλι, 3. Η φάρα των Ζιουλαταίων, 4. Η σφαγή των Τζεφριανών Τουρκοκρετσουνιστιωτών, 5. Η επιδρομή των Τουρκοτσιάμηδων στην Τσερκοβίστα.

- Ιστορία των δύο Σουλιών (δφο, δεμένο).

- Η κατατρόπωση των Τουρκοτσιάμηδων στην Τσερκοβίστα (δφα) και Ακριβές αντίγραφον εκ του Μηναιού Αυγούστου (φωτοαντίγραφο χφου).

- Ηρωικές ιστορίες του σπιτιού μου.

1. Ιστορία των δύο Σουλίων του Καλαμά και των οικιστών τους (χφο).

- Ο τραγουδιστής (απόκομμα δημοσιεύματος περιοδικού με χφες σημειώσεις) και Στα τσιεγγέλια (χφο).

1.3

Διηγήματα ηρωικά (χφα και αποκόμματα, 1897-1932)

- 1. Ο μέγας πρωτοψάλτης Νικόλαος, 2. Ρήγας ο Φερραίος, 3. Ο παπα-Θύμιος Μπλαχάβας, 4. Η γέννηση ενός ήρωα, 5. Ο καπετάν Καλόγηρος, 6. Ο καπετάν Καλόγηρος, 7. Ο Κατσαντώνης, 8. Σουλιώτες και Λιάπηδες, 9. Ηρώων Πάσχα, 10. Το Πάσκα των Κλεφτών, 11. Ηρωική πασκαλιά, 12. Ο τελευταίος Κλέφτης κι ο τελευταίος Ντερβέναγας της Θεσσαλίας, 13. Σουλιώτικη γενναιοφροσύνη, 14. Σουλιώτικη γενναιοφροσύνη, 15. Αγάπη και Πατρίδα, 16. Χριστούγεννα των Κλεφτών, 17. Το Πάσκα της ψευτολευτεριάς, 18. Το Πάσκα της ψευτολευτεριάς, 19. Γενναιοφροσύνη, 20. Γενναιοφροσύνη: Νότη[ς] Μπότσαρης και Αλή Πασιάς, 21. Ο θάνατος του παλληκαριού.

1.4

Διηγήματα ζωικά και Διηγήματα κατσικοκλέφτικα

- Διηγήματα ζωικά (χφα, δφα, αποκόμματα και φωτοτυπίες, 1918-1932).

1. Ο Γαΐλης, 2. Ο Νιάγγρος, 3. Ο Νιάγγρος, 4. Το μαρτύριο της αλεπούς, 5. Για ζαρκάδια, 6. Οι πελαργοί. Β!, 7. Οι πελαργοί. Β!, 8. Ο Φλώρος, 9. Πώς το μουλαράκι έγεινε γαϊδουράκι, 10. Πλαβός σφαγμένος Πλαβός αναστημένος.

- Διηγήματα κατσικοκλέφτικα (χφα και αποκόμματα, 1922).

1. Η μεταλαβιά, 2. Η μεταλαβιά, 3. Η μεταλαβιά, 4. Ο λύκος που εγέρασε, 5. Αποχαιρετισμός της γιδοπροβατοκλεψιάς, 6. Το στοίχημα.

1.5

Διηγήματα Γιαννιώτικα (χφα και αποκόμματα 1918-1935)

1. Το κάστρο της νεράιδας, 2. Το κάστρο της νεράιδας, 3. Ο πάππους μου στα τσιγγέλια, 4. Ο τραγουδιστής, 5. Η Λειλά, 6. Ο Κουτσογιάννης στα Γιάννινα, 7. Ο μέγας Σιέχης, 8. Σαράντα πήγες τόπο στον παράδεισο, 9. Οι πελαργοί, 10. Ο Νιάγγρος, 11. Το καυμένο το Τζιαμί μας, 12. Το καυμένο το Τζιαμί μας, 13. Ο γιαννιώτης Αϊ-Γιάννης, 14. Α! Λεξιλόγιο τουρκοαραβοπερσικό από τα Γιαννιώτικα διηγήματα, 15. Β! Λεξιλόγιο τουρκοαραβοπερσικό από τα Γιαννιώτικα διηγήματα.

2.1

Διηγήματα τρογύρω του χωριού μου, Διηγήματα του χωριού μου,

Διηγήματα εύθυμα, Διηγήματα παιδικά

- Διηγήματα τρογύρω του χωριού μου (χφα, δφα και αποκόμματα, 1932).

1. Οι δύο φιλίες, 2. Ο θεοκατάρατος, 3. Ο γύφτος που αγάπησε Ρωμιά, 4. Η Άλυωτη, 5. Η Άλυωτη, 6. Η φιλοξενία, 7. Η φιλοξενία, 8. Η φιλοξενία, 9. Χριστός Ανέστη.

- Διηγήματα του χωριού μου (χφα, χ.χ.).

1. Σαράντα χρόνια εφημέριος, 2. Ο πεσμένος δέντρος.

- Διηγήματα εύθυμα (αποκόμματα, χ.χ.).

1. Η Αφορεσμάδα, 2. Η Αφορεσμάδα, 3. Το αστειότερον συμβάν της ζωής μου.

- Διηγήματα παιδικά (χφα, χ.χ.).

1. Ήρθ' ο Λάζαρος ήρθαν τα Βάγια.

2.2

Διηγήματα: Διηγήματα διάφορα, Εικόνες, Επιστρατειακαί αναμνήσεις, Δικαστικά ανέκδοτα Αλή-Πασιά, Εβραϊκά

- Διηγήματα διάφορα (χφα, δφα, αντίγραφα 1920).

1. Η νύφη του αγγέλου, 2. Η νύφη του αγγέλου, 3. Η νύφη του αγγέλου, 4. Οι παλιοί εχτροί δεν γίνονται φίλοι, 5. Ο ερωτευμένος πιστικός, 6. Ο εφτάψυχος.

- Εικόνες (χφο, 1934).

1. Από την Αθήνα στα Γιάννινα αεροπορικώς σε 1 ώρα και $\frac{3}{4}$.

- Επιστρατειακαί αναμνήσεις (χφα και αποκόμματα, χ.χ.)

1. Τα ψάρια του ταγματάρχου μου (χφα), 2. Τα ψάρια του ταγματάρχου μου (αποσπάσματα δημοσιεύματος και χφα), 3. Τα δύο αδέρφια Α&Β, 4. Η περί του δικάζειν ικανότης του Αλή-Πασιά, 5. Όπου εκτελώ καθήκοντα αρχιμαγείρου, 6. Τα ψειροφόρα καλάμια.

- Δικαστικά ανέκδοτα Αλή-Πασιά (χφα 1889, φωτοαντίγραφο δημοσιεύματος 1935).

1. Πρόλογος και Εβραίος Χριστιανός, 2. Πρόλογος και Εβραίος Χριστιανός, 3. Πρόλογος και Εβραίος Χριστιανός, 4. Ζαγορήσιος και Τούρκος.

- Εβραϊκά (χφα, χ.χ.).

1. Προ του γραφείου της επιθεωρήσεως των διαβατηρίων, 2. Έξοδος εις την Πόλιν, 3. Εβραίοι! Εβραίοι! Εβραίοι!, 4. Εβραίοι! Εβραίοι! Εβραίοι!, 5. Οι δυο ζάπλουτοι Εβραίοι: Baron Hirsch & Rotchild, 6. Οι δυο ζάπλουτοι Εβραίοι: Baron Hirsch & Rotchild, 7. Αδελφοί Αλατίνη και αδελφοί Σαούλ, 8. Ο Μπεγιάζ Κουλές, 9. Απόσπασμα αταύτιστου διηγήματος, 10. Το μπεζεστένι, 11. Εβραϊκή φτώχεια, 12. Εβραϊκή φτώχεια, 13. Εβραϊκά παζάρια, 14. Εβραϊκά παζάρια, 15. Το Σάββατον, 16. Το Σάββατον.

Φάκελος 3

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

3.1

Ποιήματα

- Στο τετράδιο ποιημάτων (χφα, 1900-1920).

- Στο τετράδιο ποιημάτων της Ιουλίας Τυπάλδου (χφα, στο εσωτερικό του εξωφύλλου αναγράφεται η χρονολογία 1881).

3.2

Ποιήματα

- Σε φύλλα χαρτιού (λυτά φύλλα, χφα, δφα, αποκόμματα δημοσιευμένων ποιημάτων, 1885-1936).

3.3

Επικά ποιήματα

Χφα, φωτοαντίγραφα δημοσιευμένων ποιημάτων στον Τύπο.

3.4

Θεατρικά έργα – έμμετρα δράματα

Τετράδιο, και λυτά φύλλα, χφα.(1900- 191[;])

1. Αγώνες του Σουλίου για την Πατρίδα, 2. Για την τιμή, 3. Χριστός και Μωχαμέτης (Παιδομάζωμα), 4. Αντίοχος και Στρατονίκη, 5. Η

καταστροφή του Γαρδικιού, 6. Η Κυρά Φροσύνη, 7. Η Κυρά Φροσύνη, 8. Η αισχροκέρδεια Νο 2, 9. Η Μπομπότα.

3.5

Παραμύθια, Λαογραφικά, Εθνικά άσματα

- Παραμύθια (χφα και αποκόμματα δημοσιευμάτων, αντίγραφο αποκόμματος δημοσιεύματος, ελληνικά και ιταλικά, 1908).

1. I tre consigli, 2. Η πανώρια, 3. Η πανώρια, 4. Το βλυσίδι, 5. Το μάτι, 6. Το αθάνατο νερό, 7. Η ηλιόταχτη, 8. Το βασιλόπουλο και η πανέμορφη, 9. Το κορίτσι που έγινε αγόρι, 10. Η πλειό όμορφη του κόσμου, 11. Οι ζηλιάρες αδερφές, 12. Η βασιλοπούλα της άκρης της γης με τα κόκκινα μάγουλα, 13 Η δαχτυλόσωμη.

- Λαογραφικά (χφα).

1. Τ' αυτιά του Μεγάλου Αλεξάνδρου, 2. Η φοράδα του Μεγάλου Αλεξάνδρου, 3. Ο Γκιώνης, 4. Ο Μέγας Αλέξανδρος κι η αρραβωνιαστικιά του.

- Εθνικά άσματα (χφα και απόκομμα δημοσιεύματος).

1. Από σήμερα εις την Ακρόπολιν τα εθνικά άσματα, 2. Τα ελατήρια, 3. Η Άλωσις της Κωνσταντινουπόλεως, 4. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων εθνικών και τοπωνυμικών ονομάτων, 5. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων κυρίων ονομάτων προσώπων, 6. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων νεοελληνικών λέξεων, 7. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων τουρκικών λέξεων, 8. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων ονομάτων, χωρών, πόλεων, χωρίων, συνοικιών και θέσεων, 9. Πίναξ επεξηγηματικός των εν τω παρόντι έπει αναφερομένων ονομάτων, χωρών, πόλεων, χωρίων, συνοικιών και θέσεων.

Φάκελος 4

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ, ΓΛΩΣΣΑΡΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

4.1

Διαλέξεις

- Διαλέξεις (χφα, δφα με χφες διορθώσεις και φωτοαντίγραφα χφων).

1. Η δημιουργία του ανθρώπου, 2. Η περσική ποίηση, 3. Ο παράδεισος των Μωαμεθανών στο Κοράνι, 4. Σααδή βιβλιογραφία.

4.2

Μεταφράσεις

- Μεταφράσεις (χφα και αποκόμματα δημοσιευμάτων).

1. Λ. Καμόενς: Οι Λυσιάδες. Άσμα πρώτο, 2. Καμόενς: Αι Λουσιάδες. Άσμα πρώτον, 3. Σημειώσεις στον Πύρρο, 4. Πλουτάρχου: Βίοι παράλληλοι: Ιστορία του Πύρρου Βασιλιά της Ήπειρος, 5. Πλουτάρχου: Βίοι παράλληλοι: Ιστορία του Πύρρου Βασιλιά της Ήπειρος.

- Μεταφράσεις (χφα και τετράδιο χφο, 1913).

6. Λερμοντώφ: Ο Δαίμονας, 7. Λερμοντώφ: Ο Δαίμονας, 8. Ο ζωντανός κι ο πεθαμένος.

- Μεταφράσεις (χφα 1919).

9. Η φαρμακεύτρια (Η μάγισσα), 10. Ο έρωτας απολογούμενος, 11. Βιργιλίου: Βουκολικά: Η Μάγισσα, 12. Βιργιλίου: Βουκολικά: Η Μάγισσα, 13. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 1^η, 14. Οβιδίου:

Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 2^η, 15. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 3^η, 16. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 4^η, 17. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 5^η, 18. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 6^η, 19. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 7^η, 20. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 8^η, 21. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 9^η, 22. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 10^η, 23. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 11^η, 24. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 12^η, 25. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων 13^η, 26. Οβιδίου: Πλαστές επιστολές Ηρωίδων ; 28. Σαπφώ Φαώνι, 29. Οβιδίου Μεταμορφώσεων, 30. Απολλωνίου Ροδίου Αργοναυτικών, 31. Απολλωνίου Ροδίου Αργοναυτικών, 32.;

4.3 **Μεταφράσεις (1921)**

- Από τους *Έρωτες* του Οβιδίου, βιβλία I,II (τετράδιο χφο, 1921).

4.4 **Γλωσσάρια**

- Γλωσσάρια (χφα και αντίγραφα χφων)

1. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Μέρος 7^{ον}: Τουρκικαί λέξεις, 2. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Αραβικαί λέξεις, 3. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Διατηρούμενα επιρρήματα εις *ως*, 4. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Ονόματα εις *ία* & συγχρόνως *ιά*, 5. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Ονόματα εις *ία* μόνον, 6. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Περσικές και περσικοσύνθετες λέξεις, 7. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Τουρκικαί και τουρκοσύνθετοι λέξεις, 8. Ηπειρωτικόν γλωσσάριον. Αραβικαί και αραβικοσύνθετοι λέξεις, 9. Ναξιακόν νεοελληνικόν γλωσσάριον. Μέρος Α΄. Λέξεις ελληνικής καταγωγής, 10. Ναξιακόν νεοελληνικόν γλωσσάριον. Μέρος Α΄. Λέξεις λατινοβυζαντιακαί, 11. Χόρτα, 12. Ναξιακόν γλωσσάριον. Νεοελληνικαί, ιταλικά και τουρκικαί λέξεις, 13. Ιταλικόν 14. Λατινικόν 15.-21. [χωρίς τίτλο, αταύτιστα], 22. Λεξιλόγιο από διήγημα 23. Αδελφοποιτός, 24. Ευαγγελικαί και άλλαι ιεραί φράσεις και αρχαίαι εν τω στόματι του Ηπειρωτικού Λαού.

4.5 **Ιστορικά, Διάφορα δημοσιεύματα του Χ. Χρηστοβασίλη**

- Ιστορικά (χφα)

1. Αρχαί και ανάπτυξις Μεκιθαρικού [Αρμενικού] Σωματείου, 2. [Αταύτιστο απόσπασμα με αρχή: Το Πατριαρχείον] 3. [Αταύτιστο απόσπασμα με αρχή: της Ηπείρου Πασσαρών] 4. Ο ποταμός Δώδων.

- Διάφορα δημοσιεύματα του Χρηστοβασίλη (χφα, αποκόμματα δημοσιευμάτων, αντίγραφα αποκομμάτων και ανάτυπο, 1919-1931, 1907-1910 φωτοαντίγραφο).

1. Οι Χειμαριώται, 2. Έλληνες και Αλβανοί, 3. Έλληνες και Αλβανοί, 4. Έλληνες και Αλβανοί, 5. Έλληνες και Αλβανοί, 6. Η αμφισβητούμενη Ήπειρος, 7. Η Γέννησις του Χριστού εν τω Κορανίω, 8. Σκάλα Σίμου – Βαθυρρέυμα, 9. Η εν Λυκουρσίω μάχη, 10. Περί της δήθεν αιχμαλωσίας της Ιωαννίτισσας Μπαλάναινας, 11. Περί της δήθεν αιχμαλωσίας της Ιωαννίτισσας Μπαλάναινας, 12. Ανακρίβειαι περί της χήρας του ήρωος Μάρκου Μπότσαρη αναιρούμεναι, 13. [Δημοσίευμα για τον φόνο σαράντα προσκόπων στο Αϊδίνη της Μ. Ασίας].

4.6 **Δημοσιεύματα για τον Χρηστοβασίλη εν ζωή**

- Αποκόμματα δημοσιευμάτων, αντίγραφα χφων τρίτων και αποκομμάτων δημοσιευμάτων (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά, 1908-1937).

- 4.7 **Δημοσιεύματα για τον θάνατο του Χ. Χρηστοβασίλη**
- Δημοσιεύματα, επικήδειοι και διαλέξεις γι' αυτόν (αποκόμματα δημοσιευμάτων, αντίγραφα αποκομμάτων, 1937, 1940).
 - Κριτικές (δφα, αντίγραφο δφου και απόκομμα δημοσιεύματος, 1940).
 - Επικήδειοι και διαλέξεις για τον Χ. Χρηστοβασίλη (δφο 1937 και αντίγραφα χφων και δφων αντίγραφο 1940).

Φάκελος 5

ΠΟΙΚΙΛΑ

- 5.1 **Προσωπικά (1893-1950)**
- Συμμετοχή του Χ. Χρηστοβασίλη στην πολιτική ζωή του Νομού Ιωαννίνων. Ψηφίσματα, αποφάσεις, καταστατικά και επιστολές (1913-1936, χφα, δφα και φωτοαντίγραφα χφων και δφων).
 - Κατάλογοι με χωριά της Ηπείρου και αριθμό ψήφων τους (χφα).
 - Έντυπη επιστολή του Χ. Χρηστοβασίλη προς την τεκτονική στοά Δωδώνης (1928).
 - Αιτήσεις του Χ. Χρηστοβασίλη στο πλαίσιο της πολιτικής του δράσης (1914-1921, χφα και φωτοαντίγραφα χφων).
 - Κλήση του Χ. Χρηστοβασίλη σε δίκη (1910). Έγγραφο μετάθεσής του ως διερμηνέα της τουρκικής γλώσσας (1893).
 - Διπλώματα του Χ. Χρηστοβασίλη (1906-1914).
 - Δημοσιεύματα για την κηδεία της Αλεξάνδρας Χρηστοβασίλη και για το Λαϊκό Κόμμα (1937, 1950, φωτοαντίγραφα δφων).
- 5.2 **Σχετικά με το συγγραφικό έργο και την δημοσιογραφική δραστηριότητα του Χ. Χρηστοβασίλη (189[;]-1937)**
- Συμφωνητικό για την πρόσληψη του Χ. Χρηστοβασίλη ως διευθυντού της εφημερίδας *Ελληνισμός* και επιστολή σχετικά με τη μισθοδοσία του (1908, φωτοαντίγραφα χφων).
 - Κατάλογοι συνδρομητών της εφημερίδας *Ελευθερία* (2 τετράδια χφα, στο οπισθόφυλλο αναγράφεται η χρονολογία 189[;]).
 - Κατάλογοι των έργων του Χρηστοβασίλη (δφα και φωτοαντίγραφα χφων, 1920).
 - Ποικίλα έγγραφα που αφορούν στα βιβλία του Χ. Χρηστοβασίλη (1935-1939, δφα, έντυπα και αντίγραφα χφων).
 - Αιτήσεις του Χ. Χρηστοβασίλη στο πλαίσιο της συγγραφικής του ιδιότητας (1936, χφο, δφο και φωτοαντίγραφα δφου και χφου) και αίτηση χορήγησης συντάξεως της συζύγου του, Αλεξάνδρας Χρηστοβασίλη, μετά τον θάνατό του (1937, φωτοαντίγραφα δφων).
 - Επιστολές προς τον Χ. Χρηστοβασίλη (1936, φωτοαντίγραφα χφου και δφου).
- 5.3 **Ποικίλα κείμενα (χ.χ.)**
- Κείμενα για την ιστορία της Νάξου (χφα, και φωτοαντίγραφα χφων, ελληνικά, γαλλικά). Απόσπασμα κειμένου με τίτλο «Ιστορία της Νάξου» (φωτοαντίγραφο χφου) και κείμενο για την ιστορία της Νάξου με τίτλο: «Naxos. Descriptoin de Naxos du commencement de ce siècle, par le dernier des Jésuites de Naxos...» (χφα, γαλλικά).
 - Αταύτιστο βιογραφικό κείμενο του Μαντέναγα Γερογιάννη (φωτοαντίγραφα χφων του Χ. Χρηστοβασίλη [;]).
 - Ποικίλα χφα του Χ. Χρηστοβασίλη (αντίγραφα χφων).

5.4

Αταύτιστα έργα (1949, χ.χ.)

- Αταύτιστα διηγήματα στα αγγλικά (1949, χφα).
- Απόσπασμα αταύτιστου θεατρικού έργου (φωτοαντίγραφα από την εφημερίδα *Φάρος της Θεσσαλονίκης*).